

Boverket
remiss@boverket.se

Begäran om yttrande över förslag till föreskrifter om skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö samt hushållning med vatten och avfall.

Er beteckning: dnr 29/2022

Sammanfattning

Länstyrelsen anser att Boverkets förslag med färre regler formulerade som funktionskrav i en ny regelmodell i huvudsak är ändamålsenlig. Reglerna presenteras överskådligt och tydligt. Regelmodellen i sin nuvarande utformning förutsätter dock att det utarbetas standarder av branschen. Det är oklart om dessa standarder blir enkelt tillgängliga och om de förutsätter något krav på betalning. Länstyrelsen anser att denna brist behöver avhjälpas.

Länstyrelsens synpunkter avseende ny regelmodell

Föreskrifterna i Boverkets nya förslag till regelverk ska följas, men hur detta ska göras överläts åt branschen t.ex. genom standarder. Det är dessa standarder som byggherren ska hänvisa till för att visa att funktionskraven avseende hälsa, hygien och miljö kan uppfyllas. Det är oklart om dessa detaljerade standarder blir enkelt tillgängliga och om de förutsätter något krav på betalning för den byggherre som berörs eller den myndighet som ska bedöma att föreskrifterna följts och att funktionskraven uppfyllts.

Länstyrelsen anser att författningar ska finnas tillgängliga för var och en i läsbar form, om standarder krävs för att verifiera att samhällets krav uppfylls, behöver dessa tillhandahållas utan kostnad för den som ska tillse att samhällskraven uppfylls.

Andra sätt att visa att funktionskraven uppfylls t.ex. genom ”fackmässig” projektering och ”fackmässigt” utförande förutsätter att projekteringen och utförandet bygger på ”tillförlitliga metoder”.

Länstyrelsen anser att begreppen ”fackmässig” och ”tillförlitliga metoder” kan behöva definieras eller avgränsas tydligare i regelverket. Otydliga begrepp riskerar att medföra olika bedömningar hos byggherre och granskande myndighet, med ökande mängd överklaganden som följd.

Tillsyn och tillsynsvägledning

Kontrollen av att regelverket följs kommer ska ske i efterhand genom tillsyn, vilket kan föranleda krav på rättelse i efterhand för byggherren. Länsstyrelsen anser att Boverket behöver beakta att behovet av tillsynsvägledning kan bli omfattande och att vägledningsinsatser genomförs av Boverket. Särskilt allmänna intressen bör ges erforderligt utrymme i vägledningsarbetet.

Synpunkter på författningsförslag

Författningsförslaget består av 13 kapitel med varierande antal paragrafer. Länsstyrelsen har i det följande valt ut några bestämmelser som kommenteras särskilt.

Kapitel 4, Ljusförhållanden

Länsstyrelsen anser att bestämmelsen om ljusförhållanden (kap 4) bör utökas så att det tydligt framgår att förutom bostäder också lokaler ska träffas av bestämmelserna. Vidare anser Länsstyrelsen att en regel bör införas i kapitlet som föreskriver att dagljusfaktorn ska uppnås genom direkt dagsljus.

Länsstyrelsen avstyrker sålunda att författningsförslaget utelämnat bestämmelsen från nu gällande regler om direkt dagsljus (BBR).

Borttagande av regeln om direkt dagsljus ska medge lösningar som omfattar indirekt dagsljus via t.ex. flera glaspartier, reflekterat dagsljus, fiberkabel eller annan teknik.

Länsstyrelsen anser att ovan exemplifierade lösningar medför en betydligt lägre kravnivå för dagsljus än gällande regler. Enligt Boverket syftar det nya regelverket inte till att förändra kravnivåerna.

Kapitel 5, Rumshöjd

Generellt ska funktionskrav inte ange precisa mått eller värden för att styra utformning. Länsstyrelsen anser dock det är befogat med några undantag från denna princip. Bestämmelsen om rumshöjd (kap 5 § 2) bör t.ex. kompletteras med ett minsta angivet mått, då tillräcklig rumshöjd är av stort allmänt intresse och svårt att förändra i efterhand när byggnaden är uppförd.

Kapitel 6, Termisk komfort

Länsstyrelsen anser att regeln om termisk komfort (kap 6 § 2) definierar ett alltför snävt intervall (24-26 grader) som ska uppnås under hela byggnadens livslängd. Bestämmelsen syftar till att beakta klimatförändringar vilket är lovvärt, men givet de stora osäkerheter som framtida klimatlaster förväntas innebära bör intervallet utökas och relateras till parametrar som beaktar de osäkerheter som ett framtida klimat innefattar. De dimensionerande förutsättningar är dock ännu inte klarlagda och frågan om vad den operativa temperaturen ska verifieras mot blir därför otydlig. Mer extrema

utomhustemperaturer som kan förekomma oftare i ett framtida klimat och särskilt vid värmeböljor, fångas av bestämmelsen om upprätthållande av normal kroppstemperatur (kap 6 § 3).

Länsstyrelsen anser att Boverket i anslutning till regeln i § 3 bör beakta möjligheten att komplettera reglerna om termisk komfort med en ny bestämmelse avseende krav på fasadens funktion eller utomhusmiljön som syftar till att dämpa framtida värmeeffekter i inomhusmiljön. Ett sådant krav skulle kunna begränsa behovet av dyra tekniska driftlösningar.

Kapitel 7, Fuktsäkerhet och kapitel 1, Fuktsäkerhetsprojektering och fuktsäkerhetsdokumentation.

Länsstyrelsen ställer sig positiv till kraven på fuktsäkerhetsprojektering (1 kap 8 §) och fuktsäkerhetsdokumentation (1 kap 20 §). Länsstyrelsen anser också att det är ändamålsenligt att samla reglerna om fuktsäkerhet (kapitel 7) och ge dem tydlig inriktning mot generella funktionskrav.

Länsstyrelsen anser emellertid att det bör framgå tydligare i regelverket om byggherren eller en myndighet är ansvarig för att arkivera fuktsäkerhetsdokumentationen som följer av föreskrifterna.

Kapitel 12, Allmänt vid ändring av byggnader

Slutligen anser länsstyrelsen att bestämmelserna om vilken byggnad som ska anses vara en sådan särskild värdefull byggnad som avses i plan och bygglagen (8:13 PBL) och hur varsamhetskravet ska uppfyllas (8:17 PBL), bör avgöras av förtydligande i lagtext och rättspraxis och inte på föreskriftsnivå (12 kap 5 § samt 12 kap 6 §).

I övrigt har länsstyrelsen inte några ytterligare synpunkter.

Bakgrund: gällande regler (BBR) och ny regelmodell

Boverkets byggregler (BBR) ska ersättas av nya byggregler benämnda möjligheternas byggregler. De nya reglerna ska ha färre regler med korta bindande föreskrifter formulerade som funktionskrav. I problembeskrivningen (s.21) av gällande regelverk (BBR), anges att utformningen kritiserats av samhällsbyggnadsbranschen för att vara oförutsägbar, omfattande och kostnadsdrivande. Hur reglerna strukturerats och presenterats har enligt Boverket bidragit till samhällsbyggnadsbranschens uppfattningen om regelverket. Nu gällande regelverk (BBR) har allmänna råd som hänvisar till standarder, verifieringsmetoder och beräkningsmetoder för hur föreskriftens krav kan uppfyllas. Boverket menar att byggherren använder hänvisningarna som om de vore bindande krav och därmed inte har några incitament för att tillämpa andra tänkbara lösningar. Innovativa lösningar uteblir p.g.a. att byggherren vill undvika risker med att dessa alternativa lösningar inte godtas.

Regeringen gav 2019 Boverket i uppdrag att se över gällande regelverk (BBR) med syftet att skapa ett förenklat och konsekvent regelverk. Uppdraget återrapporterades 2020 i rapporten "Möjligheternas byggregler".

Boverket vill med den nya regelmodellen att staten bestämmer kravnivåerna och att samhällsbyggnads sektorn får större möjligheter att utveckla lösningar som uppfyller samhällets krav. De nya föreskrifterna innehåller avsiktligt inga allmänna råd och hänvisar inte heller till standarder, föreskrifter eller allmänna råd från andra myndigheter eller organisationer.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef Christina Gustavsson med Kaj Hellner som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.